

DEBRECZENI FÜGGETLEN UJSÁG

ELŐFIZETÉSI ÁRA

Egész évre K 440.— | Negyed évre K 110.—
Fél évre „ 220.— | Egy óra „ 50.—

POLITIKAI NAPILAP

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
DEBRECZEN, PIAC-UTCA 49.
TELEFONSZÁM: Kiadóhivatal és nyomda 18
Szerkesztőség — 10 20

Andrássy pártja 60—70 tagból áll

**Hallerékkal is kész a megállapodás —
holnapra várják a zászlóbontást**

Budapest, január 18. *Andrássy Gyula* gróf pártalakító kísérleteinek eredményét úgy *Andrássy Gyula* gróf, mint a *Szmrecsányi-csoport* alkalmasint már holnap nyilvánosságra fogja hozni. Ebből a közvetlen forrásból merített információból az következik, hogy a pártalakításra vonatkozó tárgyalások kedvező stádiumban vannak. A megegyezés *Andrássy és a Szmrecsányi-csoport* között teljes.

Ugyancsak lényeges közeledés történt a *Haller István* vezérése alatt álló keresztényszocialistákhoz is, akiknek részéről *Andrássyval Ernst Sándor és Tari Béla* képviselők folytattak tárgyalásokat. Maga *Haller* nincs Budapesten, csak ma este érkezik meg és az ő jelenlétében fog eldőlni, hogy pártcsoportjából történnek-e csatlakozások az *Andrássy-féle* alakuláshoz.

A disszidensekkel testületileg nem voltak tárgyalások. Ennek a csoportnak hármast vezetője: *Gyömrői, Fáy és Kenéz* képviselők ma nincsenek is Budapesten, legfeljebb arról lehet tehát szó, hogy néhány volt disszidens képviselővel egyidejűleg tárgyal *Andrássy*.

Andrássy Gyula gróf eddigi tárgyalásainak eredményét illetékes helyen a következőkben foglalták össze:

— *Andrássy*, mint gyakorlati politikus, cselekvő politikára határozta el magát. Meg kell állapítani, hogy az erre vonatkozó kezdeményezés nem tőle jött, hanem azoktól, akik a szélsőséges irányzatban részesek voltak és most mindent elkövetnek, hogy a keresztény és nemzeti gondolatnak lényegét megmentsék. *Hallerék* csoportjának legnagyobb részével teljesen kész a megállapodás, ugyancsak *Bleyerékkal* és a pártokivüliekkel is. Valószínű, hogy a disszidensek jelentékeny része is csatlakozik *Andrássy* pártjához, amely ezek szerint 60—70 főből fog állani.

— *Andrássy* betegsége hátráltatta a tárgyalások befejezését, de így is bizonyos, hogy az új párt már a legközelebbi napokban megalakul. Hogy *Hallerék* fentartás nélkül belépnek *Andrássy*

pártjába, annak kizárólag az az oka, hogy belátták, hogy bizonyos irányban tulmentek a kitűzött célon és mert az új alakulásban remélik megtalálni a józan közép-utat.

A kormánykörök álláspontja

Tudósítónk érdeklődött aziránt, hogy a kormány körében hogyan fogják fel az új alakulást. Azt a reménységet fejtik ki, hogy az új

Bárczyék új liberális pártot alakítanak

Akciójuk összefügg Baltazár pártalakítási tervével

Budapest, január 18. *Andrássy* pártalakítási tárgyalásai mellett igen nagy érdeklődést keltett a politikai körökben, hogy *Bárczy István* kilépett a demokrata pártból és példáját követte *Sándor Pál* is. *Ugron Gábor* megvárja, míg *Vázsonyi Vilmos* hazajön és csak a vele való tanácskozás után csatlakozik a kilépőkhöz.

Mint beavatott helyen beszéltek, *Bárczyék* új liberális demokrata pártot akarnak alakítani, olyant, amely kiterjed az egész országra, úgy városra, mint a falura és amelyről azt hiszik, hogy minden liberális és demokratikusan gondolkozó polgár-embert egyesíthet.

Ugy tudják, hogy *Bárczyék* keresni fogják az érintkezést a kormányzópártnak azzal a csoportjával, amely liberális és demokrata színezetű és amely *Bottlik József* nemzetgyűlési alelnök körül csoportosul.

Szó van arról is, hogy *Baltazár Dezső* püspök pártalakítási terve összefüggésben van *Bárczyék* akciójával.

A demokrata pártból való kilépésekről és az új liberális párt alakításáról *Ugron Gábor* így nyilatkozott:

— Az új pártnak csak a konturjai vannak meg, de én már előre kijelentem, hogy semmiféle olyan tulzó radikalizmusba nem megyek bele, amely már a multban is tullicitálta a munkásokat és belekényszerítette őket a szélsőségekbe. Én csak olyan alakulásban veszek részt, amely a leghatározottabb nemzeti alapon áll. A jogfolytonosságnak híve vagyok

párt nem fog fakciózus ellenzékét alkotni, sőt arra számítanak, hogy bizonyos, különösen gazdasági jellegű kérdésekben támogatni fogja a kormányt.

Annál bizalmatlanabban nézik a vállalkozást a szabad királyválasztók, akik *Andrássy* akciójában főképen legitimisták tömörülését látják. Minden jel arra vall, hogy ennek ellensúlyozására a legközelebbi időben belől a szabad királyválasztók is közös akciót fognak megindítani.

Annyi bizonyos, hogy a február 3-án összeülő új parlament jelentékenyen megváltozott képet fog nyújtani.

és semmiféle forradalmi izü radikalizmust nem vagyok hajlandó támogatni, sem pedig köztársaságiakkal nem megyek együtt.

Szmrecsányi lemond az ébredők elnökségéről?

Budapest, jan. 18. Ma híre járt, hogy *Szmrecsányi Gyula* lemondott az ébredők egyesületében viselt elnöki tisztségéről, amit az *Andrássy Gyulával* való politikai kapcsolatával magyaráznak. Az ébredők egyesületének, ahol eziránt érdeklődtek, azt a választ adták, hogy ilyen bejelentés *Szmrecsányitól* még nem érkezett az egyesülethez. Egyébként ma délután lesz intéző bizottsági ülés és azt hiszik, hogy azon *Szmrecsányi* is megjelenik.

Minisztertanács

Budapest, január 18. Ma délelőtt 10 órakor *Teleky Pál* gróf miniszterelnök elnöklésével minisztertanács kezdődött.

Gratz Gusztáv külgügyminiszter

Budapest, jan. 18. A kormány tagjai ma minisztertanácsot tartottak, amelynek legfontosabb tárgya a külügyi tárcza betöltése volt. *Gratz Gusztáv* elfogadta a külügyminiszteri tárcát és ma délelőtt már meg is jelent a külügyminiszteriumban. Tekintettel azonban arra, hogy hivatali esküjét csak holnap délelőtt teszi le, nem vesz részt a mai minisztertanácson. — A külügyminiszteriumban

is csak a legszükségesebb intézkedéseket tette meg s még a különböző osztályok vezetőivel sem tárgyalt.

Magyar diplomáciai képviselő Bukarestben

Bukarest, jan. 10. Magyarország hét tagú diplomáciai küldöttsége *Hory András* osztálytanácsos vezetésével Bukarestbe érkezett.

A költségvetési program végrehajtása

Tanácsi intézkedések 1921-re

A decemberi közgyűlés elfogadta az 1921. évi költségvetési előirányzatot s így szükségessé vált, hogy a városi tanács a költségvetési program végrehajtására megtegye a szükséges intézkedéseket. Ezeknek nagyrésze adminisztratív természetű, van azonban köztük számos jelentős és közérdeklő intézkedés is, amelyeket a városi tanács tegnap tartott ülésének határozataiként aább közlünk:

A revizori intézmény megvalósítására, szervezetének és működésének szabályozására a tanács bizottságot küldött ki, mely a felügyelő-bizottság tagjaiból, a tiszti főügyészből és a számvevőség vezető tisztviselőiből áll s amely a márciusi közgyűlésnek köteles javaslatot tenni.

A házak jövedelmének fokozása céljából a városi tanács felír a kormányhoz a lakbérrendeletek korszerű módosítása iránt.

A hortobágyi közlekedő földadójának mérséklése iránt ugyancsak a kormányhoz ir fel a tanács.

Az erdőgazdaság önálló vállalkozás alakítására már régebben bizottságot küldött ki a közgyűlés. A tanács vagy a régebbi bizottság vagy egy újonnan alakítandó bizottság útján a gyorsabb megvalósulás útjára óhajtja terelni ezt a kérdést.

A vágóhídi díjak felemelését a közgyűlés elhatározta. A kormány a határozatot még nem hagyta jóvá, a tanács azonban tudomásul vette, hogy január 1. óta már a felemelt vágatási díjakat szedik annál is inkább, mert a vágóhídon ez év folyamán olyan új beruházásokat kell eszközölni, amelyek a vágatási díjak újabb emelését teszik szükségessé.

A keleti marhavész fenyegető közeledése szükségessé teszi az állatállomány fokozott ellenőrzését, tehát az üresedésben levő állatorvosi állás betöltését. E tekintetben a főispánt keresi meg a tanács. *Vásáry István* dr. tanácsnok indítványára elhatározta a tanács azt is, hogy feliratban kéri a kormányt, hirdessen statáriumot az állatcsempészés megakadályozására.

A népjóléti hivatal és a közművelődési könyvtár államsegélynek felemelése iránt a tanács felír a kormányhoz.

A vízvezetési díjai a közgyűlés 6 koronára emelte fel, az emelést a tanács életbelépteti és a helyiségek után fizetendő díjat is megfelelően 50 százalékkal fel-emeli.

A szegényház vezetőségénél a közgyűlés összeférhetlenséget állapított meg. A tanács megteszi az intézkedéseket az összeférhetlenség megszüntetésére.

A laktanyák fentartása óriási költségbe kerül. A tanács felír a kormányhoz a beszállásokról törvény sürgős revíziója iránt.

A nem teljesen nélkülözhetetlen és nem teljesen megfelelő személyzet további fokozatos elbocsátására utasította a tanács a főjegyzői hivatalt.

DOLLÁRT

és más idegen pénzeket legmagasabb napi áron vált be
GÓTSCH SÁNDOR
bankirodaja DEBRECZEN,
Fiac-u 38. I. em. Főposta mellett.

A budapesti tőzsde

Budapest, jan. 18.

Az értéktőzsde ma ismét kedvezőtlen hangulatban nyílt meg és a tegnapi biztató kilátás ma teljesen meggyűszült. Egyes értékek árfolyama természetesen ma is emelkedett, azonban az általános irányzat nem tudott barátságos lenni. Arak:

Magyar Hitel 2050—75, Osztrák Hitel 1070—90, Jelzálogbank 525—505, Leszámitoló 835, Hazai bank 785, Angol-magyar 1010—15, Magyar-olasz 487—84, Alt. takarékné 1190, Concordia 3375, Budapesti gőzm. 7400, Beocsini 7800—700, Banya és kőbő 5300—200, Drasche 5500, Salgó 8450—500, Ganz-Danub. 24.000, Ganz-vill. 5750—500, Rima 4020—3920, Schlick 1625—600, Kóburg 4500—250, Lipták 790—70, Láng 1500—470, Brassói 5300—50, Hazai faterm. 6250, Násici 18.100—300, Alt. fa 3200—250, Országos faterm. 3190—120, Klotild 5900, Karton 2400, Izzó 5700, Papír 5100—5025, Cukor 21.600, Lámpa 3550, Ostermelő 1280—65, Gummi 4925—875, Telefon 4700—600, Atlantica 7800—700, Közuti 1670—55, Déliavasút 2750—720, Államvasút 4550—400, Trust 3600.

A valuta piacon a forgalom nagyon élénk volt és az üzlet tul-súlya a meglehetősen pangó értéktőzsdéről ide helyeződött át. Arak:

Napoleon 1840—1870, Font 2195—2220, Dollár 568—580, Francia frank 37.25—37.85, Márka 9.35—9.67, Lira 20.80—21.—, Romanov 2.58—2.67, Lei 7.50—7.60, Sokol 7.20—7.44, Léva 7—7.40, Kor-dinár 15.60—15.90, Bécsi 0.76 és fél —0.76, Lengyel márka 0.69—0.73.

Zürichi devizák.

Zürich, jan. 18. (Megnyitás.) Budapest 1.10, Bécs 1.15, Osztr. bélyegzett 0.90, Berlin 10.55, New-York 6.40, Milano 22.25, Prága 7.45, Zagrab 4.10, Bukarest 8.50, Varsó 0.75.

ROMÁN és VEGYES

lebélyegzésű bankjegyeket legdrágábban vásárol

RANKAI bankirodaja

Debreczen, Konyarpiac. (Degetöld-tör 6.) TELEFON: 209

Bármely bélyegzettel ellátott bankjegyeket bevált

Farkas László

bank és tőzsdébizományos, Miklósi-utca 1. sz. Dollár, külföldi pénzek vétele. Jelzálogkölcsönök, ingatlan vétel és eladás

Nem ment el Szegedre a kultuszminisztérium egyetemi bizottsága Debrecenbe jön a kultuszbizottság

Szegeden naponta közlik a lapok a polgármester és más illetékes tényezők nyilatkozatait arról, hogy a debreceni mozgalom már elkésett vagy hiábavaló, mert a kolozsvári egyetem Szegedre kerül. Féltő gonddal kísérik figyelemmel Szegeden az egyetem-kérdésben napvilágotlító összes nyilatkozatokat és újság-közleményeket és pontosan mérlegelik, mennyiben szolgálnak a szegedi egyetem ügyét. Közben azonban nem nyilatkozatok, hanem tények merülnek fel, amelyek a debreceni terv megvalósulására mutatnak s amelyeket Szegeden azzal intéznek el az optimisták, hogy ezek a befejezett tényeken már nem változtathatnak.

Debrecen előtérbe nyomulását biztosítja többek között a Szegedi Napló alábbi hiradása is:

Csütörtökön délután érkezett Szegedre a kereskedelmi minisztérium bizottsága, hogy az egyetem céljaira kijelölt épületek átvételéről tárgyaljon. Ugyanekkor kellett volna a megállapodás szerint a kultuszminisztérium bizott-

ságának is megérkezni, azonban ez nem jött meg. Épen ezért az épületek átvétele nem is történni lehetett meg és így a kereskedelmi bizottság is visszautazott egyelőre pozitív eredmény nélkül. Sokan a debreceniek meghívásával hozták összefüggésbe a kultusz-bizottság elmaradását. Erre vonatkozólag Somogyi Szilveszter dr. polgármester a következőket mondta:

— A kultuszminiszteri bizottságnak tényleg tegnap kellett volna megérkezni, azonban minden indoklás nélkül elmaradt, holott a kereskedelmi bizottság pontosan megérkezett. A felsőipariskolát vették volna át az egyetem részére, azonban a kereskedelmi bizottság magában nem intézkedhetett és épp ezért már el is utazott. A kultusz-bizottság távolmaradásában nincs semmi nyugtalanító: valószínűleg azért nem jöttek meg, mert előbb Debrecenben néznek szét. Az egyetem idehelyezésén azonban ez mitsem változtat.

Márk Endre a társadalmi harcokról

Az Újság Debrecenbe küldte ki egyik munkatársát, Zólyomi Dezsőt, hogy a törvényhatósági bizottság kebelében folyó harcról, annak hátteréről és szereplőiről informálódjék. A kiküldött tudósító igen érdekes cikksorozatban számolt be debreceni tapasztalatairól. Legutóbbi közleményében Márk Endrével folytatott beszélgetéséről számolt be, amelyet különös érdekességénél fogva az alábbiakban ismertetünk:

— Baltazárt — kezdte Márk Endre — a legkiválóbb és legerőtelmesebb embernek tartotta mindig mindenki, — még Csernoch hercegprímás is. Az ellene megindult hajszja tulajdonképpen akkor kezdődött, amikor Jánosi Zoltán és több társa napirendre vetették a szekularizációt. Hozzájuk csatlakozott Baltazár is. A város közgyűlésén, de a bizottságokban is, én, mint polgármester, kifejtetem, hogy ennek a kérdésnek a felvetése nem időszerű, háború van, majd ha ismét visszatérnek a békes idők, tárgyalhatunk erről is. Sajnos, hetedmagammal maradtam ebben a kérdésben. Kérleltem az akkori főispánt, Wessprémy Zoltánt is, akadályozza meg ennek a kérdésnek a közgyűlés elé való vitelét, — nem tette. Bizonyosra veszem, hogy ez a dolog hívta fel a katolikusok haragját Baltazár ellen. Felutaztam Budapestre és tárgyaltam a dologról Apponyi Albert gróffal is, aki hibáztatta a főispán eljárását és megkérdezte tőlem, miért nem akadályoztam meg én Baltazárt az állásfoglalásban. Azt mondtam, hogy a szekularizáció Baltazárnak régtől fogva való felfogása, amelytől őt eltéríteni nem lehet. Ugy látom, hogy ettől az állásfoglalástól kezdődik Baltazár kálváriajárása.

— A katolikusok néhány kálvinistában, akik nem nézheték Baltazár népszerűségét és egyházi méltóságban a többiekkel való felülemelkedését, fegyvertársat találtak. A hajszja megindult és nem akart szünni, sőt

erejét a képviselőválasztások eredménye és a katolikus főispán kinevezése csak növelték. A katolikusok a nyert előnyt kiakarták használni, ám a reformátusok még idejében észrevették, mi készül ellenük és tömör egységbe forrva, a püspök háta mögé állottak. Így történt, hogy a presbitérium — bár a rangsor szerint nem ő következett volna — Baltazárt bizta meg a lelkészelnöki állással is. Az ő népszerűségét különben mi sem jellemzi jobban, mint az, hogy ha mostanában szöszökre lép, a Nagytemplom minden zugában megtekinik és sok hívőnek nem jut hely.

— Ami a zsidókat illeti, csak azt mondhatom, hogy a közéletől lehetőleg távol tartják magukat. Csendesek, de a közgyűlésen, ahol megjelennek, természetesen a mellé az irányzat mellé állanak, amelyhez Baltazár is szegődött.

— Nem igaz, — felelte tovább kérdésekre — hogy a Templomegyesületnek bárminemű politikai céljai lennének. Ezt az egyesületet csupán a Katolikus Népszövetség mesterséges és erőszakos terjedésének ellensúlyozására és a református öntudat felébresztésére alakítottuk. Erre az alkotásunkra — az eddigi eredmények után — meglepedéssel tekinthetünk. Részünkről minden agresszió távol áll, de azt, hogy ellenfeleink tovább előnyomuljanak, meg fogjuk tudni akadályozni.

A főispánra terelődött a beszélgetés.

— Amikor Haberth kormánybiztos-főispán lett, — mondotta — én üdvözöltem őt mint polgármestert. Azt hittem és e hitemnek kifejezést is adtam, hogy a bírói székben ideemelve, mint igaz magyar bíró, objektív ember és a tisztviselői karnak igazi atyja lesz. Ebben a reményben felajánlottam munkatársi közreműködésemet. De hamarosan csalódnom kellett. A főispán ur

a képviselőválasztások közeledtével a tisztikar értékes tagjait félretolta, a tisztviselői kar másik részét megfélemlítette, a legkevésbé értékes és a munkától húzódozó elemeket viszont magához emelte és ezekkel együttesen operált. Ezt látva és hogy teljes függetlenségem visszanyerjem, a polgármesteri székben önként távoztam és nyugodalomba vonultam. Visszanyerve akcióképességemet és látva a városom békéjének feldúlására vezető munkát, sorompóba léptem és felvettem a harcot a főispán ellen. Hogy milyen eredménnyel, annak ékes bizonyossága a múlt év december 22-iki közgyűlés, amely igazi kifejezője annak a hangulatnak, amely e város meggyötört kálvinista polgárai között uralkodik.

— Ami Magoss György dr. tiszti főügyész ügyét illeti, őt azért állította félre a főispán, mert nem volt hajlandó minden intézkedését végrehajtani, illetően olyan ügyeszi véleményeket adni, amelyek a főispán céljait szolgálják. Tiszta ürügy az ő ugynevezett fispánsága, mert hiszen ezt az állást kényszerűségből és a város érdekében csupán időlegesen viselte. Amikor én a vörösök log-ságából szabadultam és Budapestre hazaérkeztem, már Rásó Istvánt találtam a főispáni székben. Így hát csak csalafintaságnak nyilváníthatom, ha bárki is azt állítja, hogy mi Magoss fel-függesztésében a kálvinizmus összességének sérelmét látjuk. Ha ilyen sérelmeket akarunk találni, találhatunk sajnos, eleget.

— Itt — fejezte be érdekes nyilatkozatát Márk Endre — azelőtt senki felekezett nem kullalták. Mindenki nyugodtan és meglegedetten élhetett. Csak most nézik, ki melyik templomba jár imádkozni. Büszkén és nyugodtan állíthatom, hogy polgármesteri működésem alatt mindenkinek és minden felekezetnek egyaránt polgármestere voltam. Ettől az álláspontomtól akkor sem tágitottam, amikor egyházam a főispán méltósággal tisztelt meg. Most azután azt üzenik nekem a katolikusok, hogy haragszanak reám, amiért Baltazár mellé állottam. Ugy látszik, ma már bűn az igazság mellett megállani és kitartani.

LEGSZEBB KALAPOK FRANK EDÉNÉL.

Másfél millió értékű szőnyeg és szobor eltűnt az ál-államtitkár lakasából

Budapest, jan. 18. Barta Jenő, a szélhámos ál-államtitkár bűnügyéből kifolyólag 26 feljelentés érkezett a rendőrségre, mióta pedig Barta cinkostársaival, Erdélyivel, Jakubekkel és Schafferrel együtt az ügyészségre került, azóta újabb 8 feljelentést adtak be Barta és Erdélyi ellen zsarolásért és sikkasztásért. Erre való tekintettel a rendőrség elhatározta, hogy az újabb nyomozás lefolytatása végett Bartaékat visszahozzák a főkapitányságra. A visszahoztatás holnap délelőtt történik meg. Újabb feljelentés csak Barta és Erdélyi ellen érkezett, Jakubek és Schafferellen csak az az egy feljelentés van, amelyet a Gábor Andor-cég 600,000 koronás megszarolása miatt tettek.

Ma a rendőrség emberei jártak Barta Jenő Lövölde-téri hies lakásán ellenőrzés céljából és meg-

állapították, hogy körülbelül másfél millió értékű szőnyeg és szobor eltűnt az ál-államtitkár lakásából közvetlenül a lakás zár alá vétele és lepecsételése előtt. A rendőri bizottság a mai leltári szemle alkalmával megállapította, hogy Bartának valamelyik hozzátartozója közvetlenül a zárlávétele és a lepecsételése előtt megjelent a lakásban és mivel akkor csak

Barta inasa és szolgálja volt ott-hon, ezek természetesen kiadtak neki öt értékes szőnyegét és négy szobrot. A rendőrség már nyomában van a tetteseknek és az illető még ma valószínűleg a rendőrség kezébe kerül.

VILÁGNYELVEK I
ROSE-nyelviskola
Széchenyi. u. 42

Vági Istvánt öt évi börtönre ítélték

A debreceni direktorium tagja az ötös tanács előtt

A debreceni törvényszék ötös tanácsa Nagy Kálmán dr. kir. ítéltáblái bíró elnökelete alatt ma délelőtt tartotta meg a főtárgyalást Vági István, a debreceni direktorium tagja bűnperében. A közvédat Balogh István dr. kir. ügyész képviselte, a vádlottat Jakabovits József dr. ügyvéd védte.

Nagy Kálmán dr. elnök 9 óra után néhány perccel nyitotta meg a főtárgyalást, ismerteti a vádiratot, amelyben az ügyészség több rendbeli izgatás, lázadás, hűtlenségre való felhívás, személyes szabadság megsértése, zsarolás és orgazdaság büntetvével vádolja Vági Istvánt. A vádirat felolvasása után az elnök megkezdte a vádlott kihallgatását.

Vági István vallomása

Vági István 36 éves ékszerész: Nem érzi magát bűnösnek a vád tárgyává tett cselekményekben, mert sohasem volt kommunista, csak szociáldemokrata. 18 éves korában kivándorolt Magyarországhól és Németországban, Franciaországban töltött sok esztendőt. Itt tanulmányozta Marx, Lassale, Engels, Kautsky és a többiek műveit, neves orosz és francia forradalmárokat és szociálistákat hallott beszélni. Ezek tértették meg a szocializmus eszméinek. Amikor hazajött, a szociáldemokrata párt tagja lett és 1910-től kezdve vett élelnek részt a szakszervezeti életben.

1919 március elején a munkástanács elnöke lett a szociáldemokrata párt jobb szárnyának kivánságára, amely igyekezett a párt balfelé húzó elemeinek legyőzésére. Mikor a kommunizmus kitört, egy gyűlésen, amelyen a kommunisták zsebeiből már revolverek is kerültek elő, a pártnak ugyancsak az a része küldte fel Budapestre, hogy ott a szakszervezeti központban tájékoztadják a szociáldemokratáknak a kommunista párttal való egyesülése dolgában. O akkor még nem is tudta, hogy mi a kommunizmus, mert hiszen a Trotszkij és Lenin által alkalmazott módszerek merőben ellenkeznek Marx tételeivel. Felment tehát Pestre és ott tanácskozott Garamival és Buchingerrel, akik azt mondták neki, hogy vállalják el a nekik kiosztott állásokat, mert ugyanis mindent vissza fogunk csinálni.

— En — folytatta — azt mondtam, hogy nem vállalhatjuk a tulajdon kockázatát, hogy félünk az esetleges következményektől. Fel kell áldoznunk magunkat a proletáriátusért, mondták Buchinger és Garami, mert ha nem veszünk részt a kormányzatban, még a remény is elvesz arra, hogy az országot és a szakszervezeteinket megmentsük. O ezután visszajött Debrecenbe és elfogadta a direktoriumi tagságot, amely minőségében aztán akarata ellenére egy bűnös atmoszférába került. Ez az atmoszféra nehezedett reá és mondatott vele kényszerűségből olyan szavakat, amely miatt most

talán izgatás bűnében mondja k bűnösnek a törvényszék.

A vádpontok

Nagy Kálmán elnök megkérdezi a vádlottól: emlékszik-e az 1919. április hó 6-án mondott beszédére. Eléje tár hirlapi cikkeket, amelyek szerint ekkor a városháza udvarán beszédet tartott a néphez és izgatott a polgári osztály ellen.

Vádlott előadja, hogy a kisgazdák tartottak ekkor gyűlést a városháza udvarán. O hozzá feljöttek, hogy menjen le és csillapítsa le a népet, mert már verekedés készül. O lement és egy, a hangulatot enyhítő beszédet tartott. A beszéd után néhány pesti politikai megbízott követelte, hogy tartóztassa le Kertész István drt, aki ott a kommün ellen beszélt. O kijelentette, hogy nem tartja tanácsosnak izgatni a polgári társadalmat egy ilyen letartóztatással. Végre sikerült kivinnie, hogy Kertész István drt szabadon bocsátották.

A hirlapi cikkekre vonatkozólag elmondja, hogy tudja azt, hogy a hirlapírók és a lapok is terror alatt állottak s így közléseik nem felelnek meg a valóságnak. Szántó Dezső politikai megbízottak volt egy pár megbízható kommunista az újságoknál, akik átnézték a cikkeket és ha a beszédek nem találtak eléggé kommunista irányúnak, betoldottak súlyos részleteket. Lehet, hogy a beszédek gyorsírók írták, de gyakorlatból tudja, hogy a gyorsírók csak szavakat írnak, amelyeket gyakran másféle értelemben lehet összefűzni. Vég eredményképpen azonban a cikkeket nem a gyorsírók írták meg, hanem Szántó és segédei.

Április 12-én, a munkástanács ülésén mondott beszédére is ugyanezeket a megjegyzéseket teszi. Határozottan tudja, hogy a polgári osztály elleni gyűlöletről sohasem beszélt és erre nem izgatja a hallgatóságot.

A harmadik izgatás büntetnének vádjára nézve, amelyet az ügyészség a második kerületi pártszervezetnek az ipartestület dísztermében tartott értekezleten elmondott beszéde miatt emel ellene, elmondja, hogy a beszédnek az újságokban leközölt szövege itt sem felelt meg a valóságnak. A Szántó által ellenőrzött hirlapok úgy tüntették föl a beszédet, mintha o a tőke bűneiről beszélt volna. Ezzel szemben a valóság az, hogy o pusztán a magán- és köztulajdon történetét ismertette az őskortól napjainkig. Ez a beszéd tisztán tudományos jellegű volt. Már csak azért is annak kellett lennie, mert nem népgyűlés, hanem a szakszervezetek vezetői, körülbelül száz ember előtt tartotta.

A negyedik izgatási eset a harc-terre induló vörös katonákhoz, 1919 március 28-án, a városháza erkélyéről intézett beszéd. A hirlapok szerint itt ilyen kifejezé-

seket használt: »Egy jobb házáért fogtok küzdeni«, »Oroszországi testvéreink nyújtják felénk kezeiket, fogjunk kezet velük és legyőzzük az entente-imperializmust. Az ügyészség szerint az utóbbi kifejezés egyenes felhívás arra, hogy a katonák csatlakozzanak az ellenséges orosz vörös hadsereghez, illetve, hogy annak Magyarországra jutását elősegítsék. Ez a kifejezés tehát kimeríti a hűtlenségre való felhívás büntetnének tényálladékát, amely az ötödik vádpont Vági ellen.

Vági István vádlott: Tagadom, hogy valaha is olyan kijelentést tettem volna, hogy szeretném, ha az orosz sereg idejönne Magyarországra, — mondta Vági szenvedélyes hangon. Sohasem kívántam semmiféle ellenségnek hazám földjére való betörését. A hirlapok ezuttal sem közölték hűen a beszédet.

A 1919. március 30-án a harc-terre induló katonákhoz intézett beszédéről — a beszéd szintén izgatás vádját képezi, — azt mondja, hogy mindig küzdött és küzdeni is fog az entente imperializmusa ellen. Ha e beszédben izgató szavak vannak, azokat csak a környezet hatása alatt ejthette ki. Akkor nem lehetett tartani másfajta beszédet.

Március 27-én a munkástanácsban elmondott beszédének az újságok által közölt szövegében kifogásolja ezt a kitétel: »Szeretné átöntenem a munkásságba azt a gyűlöletet a polgári osztály iránt, amelyet o érez«. Ezt csak Szántó és társai teheték a beszédbe. Különben is a beszédet nem közölhették a 27-én megjelenő lapok nyomdatechnikai okokból. A gyűlölet szót sohasem használta.

A nyolcadik vádpont a lázadás büntetése. Ezt az ügyészség vádirata szerint azzal követte el a vádlott, hogy aláírta az 1919. március 24-iki direktoriumi rendeletet, amely fegyverbe szólít minden épkezláb embert és szigoruan megparancsolja, hogy a toborzó-bizottságoknál minden magyar ember jelentkezék.

A vádlott elmondja, hogy a rendelet megjelenésekor nem volt Debrecenben. Nem írhatta hát alá a rendeletet, amely a városi direktorium aláírásával jelent meg. Halóság elleni erőszakkal vádolja az ügyészség a vádlottat, mert a főszámvevőséget kényszerítette, hogy a direktorium által kiadott utalványokat számfejtse.

Vági kijelenti, hogy sohasem érintkezett a főszámvevőséggel. Lehet, hogy aláírt kiutalást, ez már hozzátartozott hivatalához.

A tizedik vádpont alatt az ügyészség 17 rendbeli zsarolás büntetése címén azzal vádolja Vagit, hogy 17 esetben kényszerítette a számvevőséget, hogy az általa kiutalt összeget a házipénztárral fizettesse meg.

Vádlott: Ezek között vannak olyan összegek, amelyek a rendőrség és a városháza hivatalnokok fizetésére szolgáltak. Különben egyéni szempont ezeknek kiutalásánál nem vezetett, anyagi hasznom nem volt. Ary főszámvevő ur ismert engem és így sokszor megtörtént, hogy olyan aláírnivalókat hozott hozzám, amelyekkel nem akart Törökékhez menni. Az o jóakarataból lehet, hogy most 8 zsarolási eset helyett 17-hez jutottam. Van egy tétel, amely miatt az ügyészség orgazdasággal is vádol. Ez az a 100.000 korona, amelyet a meneküléskor veltem fel a házipénztárból. Két vád ebből az egy esetből — gondolom — nem lehet, annyival kevésbbé, mert a 100.000 koronát azonnal Töröknek adtam át.

Három rendbeli orgazdasággal fizetése felvétele miatt, eggyel

pedig azért vádolja az ügyészség, hogy Lefkovits Vilmos dr.-tól Budapesten 2000 korona menekültségét felvette.

Vádlott elmondja, hogy Pesten nem vállalt állást és a 2000 koronát végső szükségben fogadta el.

Az üzletek bezárását elrendelő hirdetmény aláírásáért személyes szabadság megsértésével vádolja az ügyészség.

Vági kijelenti, hogy a rendelet kiadásakor nem volt Debrecenben, tehát nem is írhatta alá.

A tanuvallomások

Ezután a törvényszék a tanuvallomásokra tért át.

Szentkirályi Tivadar az első tanu. Elmondta, hogy Vagit már 15 év óta ismeri. Tudja, hogy meggyőződéses szociáldemokrata volt. A kommün alatt többször fordult hozzá s üldözött polgári egyénekért közbenjárt nála. Vági, ha tehette, mindig készséggel állott rendelkezésére. Egyizben akkor ment el hozzá, amikor a zárda kiköltötésére 24 óras terminust kaptak. A zárda főnöknővel ment fel Vágihoz és kérte, hogy vegye figyelembe, hogy nők és 14-15 éves leánykák vannak ott és ajánlanak hosszabb terminust a kiköltözködtésre.

— Kérem, én szociálista vagyok, de nem vagyok gazember, — felelte Vági és a legnagyobb előzékenységgel ajánlotta fel, hogy segít ezen a felháborító sérelmen. Telefonált Kunfinak és másnap reggel örömmel közölte, hogy sikerült két heti hatadékot kieszközölnie.

Több más esetben is segítségére volt. Egyszer pedig kijelentette, hogy nem segíti a kizsájtásokat. Budapesten hallottam, hogy közbenjárt a tuszok szabadonbocsátása dolgában.

Kertész István dr. ügyvéd, föld-birtokos előadja, hogy a városháza udvarán tartott gyűlésen a kisgazdák igazságait hangsúlyozta. Vihar tört ki a kommunisták részéről és Vági, aki egyszerre ott termett, letartóztatta ot. Később felvitték és kijelentették előtte, hogy nem tartóztatják le, csak figyelemmel kísérik és ha valamit elkövet, a legsúlyosabb következményeket fogja viselni.

Kertész Kálmán gimnáziumi tanuló bent volt a teremben, amikor Vági és a két pesti politikai megbízott tanácskoztak afölött, hogy bátyját letartóztassák-e, vagy sem. Vági azt mondta, hogy nem kívánja Kertész dr. letartóztatását.

Csapó László főpénztáros és Ary Lajos főszámvevő a kiutalt penzek és a kiutalás tárgyában tettek vallomást.

Ecsedy István dr. tanítóképezdei tanár a városháza udvarán tartott gyűlés történetét elmondván állítja, hogy Vági kommunista izü beszédet mondott. Ugyanígy vallott Deák István föld-birtokos is.

Pálffy József, Szalánczy József és Loránt József hirlapírók arra nézve tesznek vallomást, hogy Szántó Dezső, majd Gyulai Zsigmond hirlapírók a megbízható kommunisták által elferdítették a különben is előírások után megírt cikkeket. Loránt József egy különösen érdekes esetet hozott fel példának arra, hogy mennyire reafeküdt a debreceni sajtóra a proletárdiktatura. Egy cikket írt meg szigoruan utasítás szerint. A cikket azonban telefonon fel kellett olvasnia Gyulai Zsigmond sajtóügyi megbízott előtt, aki ismételt módosításokat rendelt el a szövegben. Ez volt a rendes eljárás a debreceni lapoknál.

A főtárgyalás elnöke még a távollevő Müller Adolf, Várady Szabó Andor, Körmeny Gyula

és Kondor Kálmán főszámvevő vallomását olvasta fel és ezzel a bizonyítási eljárás befejeződött.

A perbeszédék

Balogh István kir. ügyész tartotta meg ezután vádbeszédét. Bebizonyítottak látja a vád tárgyává tett cselekményeket és kéri a bühösség megállapítását. Azonban lát enyhítő körülményeket is, így a vádlott büntetlen előéletét, azt, hogy sokszor kész volt segíteni üldözött polgárokra. Kéri a törvényszéket, hogy az eddigi 15 hónapos fogságot számítsa be a vádlott büntetésébe.

Jakobovits József dr. védő kifogásolja azt, hogy az ügyészség a vörös katonákhoz intézett beszéd miatt igazgatás büntetése és hűtlenségre való felhívás büntetésének vádját emeli. Ugy véli, hogy az egyik abszorbeálódik a másikban. A lázadás és a Lefkovitstól kapott 2000 korona miatt emelt orgazdaság vádját nem látja bebizonyítottak. Vágit pusztán a viszonyok sodorták a kommunizmusba épügy, mint Magyarország valamennyi szociáldemokratáját, Garamit és Buchingert kivéve. A törvényszéktől becsületes, igazságos ítéletet kér.

Mielőtt a törvényszék tanácskozára vonult vissza, a vádlott szólott még meghatott hangon pár szót bírálhoz.

— Becsületesen viselkedtem, mint szociálista szenvedtem sokat és szenvedek ma is. De igérem, hogy amint megnyílik előttem a börtön ajtaja, a munkához térek vissza ismét és Magyarország újból való felépítésén fogok dolgozni. Bírám szívéhez szeretnék férközni és kérem a tekintetes törvényszéket, hogy tekintsen az én szerencsétlen, hűséges asszonyom könnyeire. Kérem a törvényszéket, hogy hosszú fogsággal vegye kitöltöttnek büntetésemet.

Öt évi börtön

A törvényszék elnöke, Nagy Kálmán dr. ítéletét bíró 2 óra előtt néhány perccel hirdette ki az ítéletet, amelyben az ötöstáncs hat rendbeli igazgatás, egy rendbeli személyes szabadság megsértésének büntetésében, három rendbeli orgazdaság és egy rendbeli folytatólag elkövetett zsarolás vétségében mondja ki bühössnek a vádlottat és összbüntetésül öt évi börtönre és három évi hivatalvesztésre ítéli. Büntetéséből egy évet és négy hónapot vett kitöltöttnek a törvényszék.

DOLLÁRT

és más idegen pénzt legdrágábban veszek
SIMON GYÖRGY
Debrecen, Kossuth-utca 11.

— A magyar köztisztviselők foglalkozási szövetkezetének közleménye. Kedvezményes ellátási jeggyel bíró közszolgálati alkalmazottakat értesítjük, hogy a folyó évi január havára kiadott kedvezményes ellátási jegyek a 6300 P. M. számú pénzügyminiszteri rendelet értelmében nálunk lebélyegzendők. Felkérjük a közszolgálati alkalmazottakat, hogy ellátási jegyeiket, lehetőleg testületenként (vagy egyenként), pénzügyi palota, földszint 12. sz. a lévő irodánkban a délelőtti órákban, folyó évi január 25-éig okvetlenül bélyegessék le, mert ellenesetben kiteszik annak magukat, hogy a januári kedvezményes ellátásból esetleg kimaradnak. Vidéki közszolgálati alkalmazottakat értesítjük, hogy az ő kedvezményes ellátásukat a vidéken lévő «Hangya» fiókok bonyolítják le, tehát a lebélyegzésnek ott kell történnie. Amennyiben bármelyik «Hangya» fiók vidéki tagjaink kedvezmé-

nyes ellátását nem vállalná, erre vonatkozólag az ottani «Hangya» vezetőségétől kérjenek nyilatkozatot, mely esetben a további intézkedésekről gondoskodni fogunk. Egyben érte-

sítjük vidéki tagjainkat, hogy nem kedvezményes árú a kiadott árjegyzékünkben megjelölt áron; testületi kimutatásokra részükre bármikor kiszolgáltunk.

Románia kész tárgyalni a békéről Oroszországgal

Bukarest, január 18. Csicserin esütörtökön újabb táviratot intézett a kormányhoz. Ebben felszólítja a kolmányt, hogy kezdje meg a békétárgyalásokat, nevezze meg megbízottait és a tárgyalás helyét.

A kormány válasza tegnap ment el Moszkvába. A kormány kijelenti, hogy a békétárgyalások megkezdésének nincs akadálya, ha Oroszország tárgyalási alapul elfogadja a román kormány feltételeit. Ha az orosz kormány válasza igenlő lesz, úgy Románia hajlandó békedelegátusait is kiküldeni.

Terjed az orosz ellenforradalom

Bécs, január 18. A *Neues Wiener Journal* jelenti Berlinből: Moszkvai jelentés szerint a legismertebb bolsevista vezérfélfiak január 13-án Moszkvában gyűlést tartottak, melyen megbeszéltek az oroszországi antibolsevista mozgalom letörésére irányuló rendszabályokat. Hangoztatták, hogy az antibolsevista mozgalom óriási mértékben terjed, annyira, hogy a szovjetkormány legkomolyabban számolni kell vele.

Az új francia kormány

Páris, január 18. Briand miniszterelnök elnöklésével tegnap délután minisztertanács volt, mely a kormánynyilatkozat főbb pontjairól tanácskozott. A tanácskozást este folytatták. Ma reggel az Elyséeben Millerand elnöklésével tartanak minisztertanácsot, amelyen végleg megállapítják a kormánynyilatkozat szövegét. Az új kormány holnap mutatkozik be a parlamentben.

A legfőbb tanács missziót küld Pécsre

Még nem adták át a magyar válaszigjegyzéket Nyugat-Magyarország kérésében

Bécs, jan. 18. Az ideérkező párisi lapok a következő belgrádi táviratot közlik:

A jugoszláv miniszterelnökség sajtóirodája londoni távirati jelentést közöl, hogy az entente-hatalmak tanácsa foglalkozott a pécs-baranyai kérdéssel. A főtanács, mielőtt a kérdésben elhatározó lépést tenné, meggyőződést kíván szerezni arra nézve, hogy Pécsen teljes rend és csend van-e és az új városi közigazgatás nem áll-e a kommunizmus alapján. A kérdés teljes tisztázása céljából entente-missziót küld ki Pécsre és a misszió részletes jelentése alapján fog a legfőbb tanács a Pécs-Baranya-ügyben elhatározó lépést tenni.

Az új francia kormánynak adják át a magyar válaszigjegyzéket

Budapest, jan. 18. A magyar kormánynak a legfőbb tanács nyugatmagyarországi jegyzékére adott választ Párisban még nem nyújtották át. Azok a közlemények tehát, amelyek erről szólnak, mind hamisak. Beavatott helyről közlik, hogy a jegyzéket csak akkor fogják a legfőbb tanácsnak átadni, ha a francia kormány végleg megalakul.

Az osztrák tőke Nyugatmagyarországon

Budapest, január 18. Amikor a trianoni békeszerződés kilátásba helyezte Nyugat-Magyarország elszakítását az anyaországtól, az osztrák pénzügyintézetek figyelme-

fokozódott Nyugat-Magyarország pénzügyi meghódítása iránt. Az osztrák nagytőkének ez az érdeklődése az osztrák keresztényszocialisták kétszínű eljárása következtében még inkább növekedett és egyre érkeznek a hírek, hogy a bécsi bankok Nyugat-Magyarországon fiókokat nyitnak, vagy az ottani pénzügyintézetekkel érdekközösségi viszonyba lépnek. Sopronban eddig négy bécsi bank letelepedése vált befejezetté. A *Credit-Anstalt* a napokban 1-2 millió koronáért házat vásárolt legközelebb megnyitandó fiókja számára. A Sopronvárosi Forgalmi Bankot az osztrák nagynémetek bankja, a *Central Bank der Deutschen Sparkassen* affiliálta. Az angol-osztrák bank már régebben létesített affiliációs viszonyt a Soproni Takarékpénztárral. Végül a *Wiener Bankverein* már néhány hét előtt megnyitotta soproni fiókját.

Legnagyobb meglepetést a *Credit-Anstalt* letelepedése okozott. Ez az intézet tudvalevőleg a Rothschild-csoport érdekszférájába tartozik és miután Rothschildek egyik intézetének, a *Hittelbank* már van Sopronban affiliált intézete, a *Credit-Anstalt* régebben kijelentette, hogy nem szándékozik testvérbankjának versenyt támasztani. Utóbb azonban mégis elhatározta a fiók megnyitását.

Hiszek egy Istenben,
Hiszek egy Hazában,
Hiszek egy isteni örök
igazságban,
Hiszek Magyarország
feltámasztásában.

Fényüzési adó

alá nem esik még a legfinomabb szövet sem, melyet legolcsóbban

Fischer Adolf és Fiánál
szerezhet be.

Piac-utca 61. szám.

HIREK.

— Villamos áram déli 1 órától este 11-ig. További intézkedésig mindennap délután 1 órától 11 óráig lesz villamos áramszolgáltatás. Gázszolgáltatás mindennap főzésre reggel 7 órától 8 óráig, délelőtt 11-től fél 1-ig és este 7 órától 8-ig.

— Az import-cukor ára. Ertesítjük a közönséget, hogy a külföldről importált és fogyasztási-jegy nélkül forgalombahozott kockacukor kgr-kénti ára 168 koronában állapított meg. Közélelmezési ügyosztály.

— Szabadforgalomra nincs ső. A közlelmezési ügyosztály arra kérte az Országos sóbizottságot, hogy a rendes kontingenzen felül szabad forgalomban való eladásra 500 métermazsa sőt utaljon ki. A bizottság most értesítette a várost, hogy ezt nem teheti meg, mert csak a fejadagnak megfelelő mennyiségű sőt utalhat ki. Egyben értesítette a várost, hogy januárra még 300 métermazsa ső jár Debrecennek.

— Szovjetbankok az adópénztárban. A városi adóhivatalban a beváltási határidő letelte után is több 200 és 25 koronás szovjetbankjegyet fogadtak el. A városi tanács, mivel megállapíthatólag az volt az oka a mulasztásnak, hogy az ügyosztályok nem jutnak hozzá kellő időben a hivatalos laphoz, megrendelte a hivatalos lapot minden egyes ügyosztálynak, a szovjetbankjegyek beváltása iránt pedig a pénzügyminiszterhez fordul.

— Kereskedők amerikai utazása. A kereskedelmi és iparkamara az érdekltség tudomására hozza, hogy a m. kir. kereskedelmi muzeum igazgatósága olyan megállapodást kötött az amerikai misszióval, amely szerint üzleti ügyekben utazó kereskedőink a m. kir. Kereskedelmi Muzeum ajánlatára előzetes beutazási engedély nélkül utlevélvisumot kaphatnak. Ennek megszerzéséhez személyes megjelenés mellett, szükséges: az utlevél, cégbejegyzés (esetleg iparigazolvány), a cég pontos címe és szakmája, a cég eddigi amerikai összeköttetéseit igazoló üzleti levelek, a cég vagyoni viszonyainak megbízható igazolása, a városok megjelölése, ahova az utazás tervezetik, az utazó jó hírnevét, tiszta multját és azt a körülményt igazoló rendőrhatalmági bizonyítvány, hogy a bolsevizmussal semmiféle összeköttetésben nem volt. Amennyiben a cég valamely alkalmazottját óhajtja kiküldeni, akkor szükséges az alkalmazotti viszonyok okmányoszerű igazolása és a cég részéről az anyagi garanciák vállalása. Az ajánlás birtokában lévő cégek az amerikai missziónál csak azt kötelesek még igazolni, vajjon az utazni szándékozó teljesített-e a háboruban katonai szolgálatot vagy nem és milyen minőségben.

— A vagyonátruházási illetékről szóló 1920. évi XXXIV. törvény. Ara 46 K. Magyarzatokkal ellátta dr. Szepesi Mihály, adóügyi tanácsos. — Kapható: Hegedűs és Sándor irod. könyvkiadóhivatalában Debrecen, Piac-u. 34.

— **Károlyi Mihályné tartásdíja.** Budapesti tudósítónk jelenti: A gróf Károlyi Mihálynénak megítélt tartásdíj ügyéről a »8 Órai Ujság« azt írja, hogy Hegedüs Lóránt pénzügyminiszter elrendelte, hogy a végzés ellen a kincstári jogügyi igazgatóság *fel-folyamodással* éljen.

Nagy György dr., Károlyi Mihály gróf jogi képviselője, egy újabb benyújtott beadványban kérte Károlyi Mihály birtokainak a bűnügyi zárlat alóli feloldását.

— **A germán leit kivonják a forgalomból.** Kolozsvárról jelentik: A bukaresti pénzügyminisztérium elhatározta, hogy február 1. és március 1. között időben kivonja a forgalomból a Banca Generala által kibocsátott ugynevezett germán leiket, még pedig a 100, 20 és 5 leies címleteket. Március 1-től sehol sem fogadják el ezeket a bankjegyeket.

— **Értesítés.** Felhívjuk a 13-15 éves azon gyermekek szüleinek figyelmét, akik iskolába nem járnak, hogy gyermekeiket e hó 19-én, 20-án és 21-én délután fél 3 órától 4 óráig a *II. számú állami gazdasági népiskolában* (a Szentanna-utca 12. I. emelet irasák be, annyival inkább, mert ellenkező esetben a törvény teljes szigorával lesznek büntetve. *Igazgatóság.*

— **Az iparostanonc-iskolában** a tanítás e hó 20-án, csütörtökön reggel 8 órakor megkezdődik. Erre a tanoncirtó munkások figyelmét ezúton hívja fel az igazgatóság.

— **A katonazenekar hangversenye.** Csütörtökön este 8 órai kezdettel a Bika-kávéházban a katonazenekar válogatott műsorral hangversenyt tart. A jövedelem a zenekarra fordítatik.

— **Van hadikölesőne vagy koronajáradéka???** Ha igen, úgy olvass el Dr. Nádas László könyvét »A magyar államadóssági címletek nostrifikálása«-ról. Ara K 42.— Kapható Hegedüs és Sándor irodalmi és nyomdai részvénytársaság papírkereskedésében Piac-n. 34. sz.

— **A szegedi főrabhi ügye.** Budapesti tudósítónk jelenti: Löw Immanuel dr. szegedi főrabhi ügyében a szegedi vizsgálóbíró megkeresésére a budapesti büntető törvényszék vizsgálóbírája több tanu kihallgatását rendelte el. A vizsgálóbíró a múlt héten már kihallgatta a tanuk egyrészt, azonban több tanu nem jelent meg. Ezeket a vizsgálóbíró január 21-re idézte meg.

— **A perzsa sah lemondott.** Bécsből lávirozzák: Londoni híradás szerint helytáll a párisi Figaro-nak az a jelentése, hogy a perzsa sah visszalépett.

— **Adózók figyelmébe.** Az 1918. évi jövedelem-, vagyon-, hadinyereségadó kivetése elkészült, a kivetés tárgyában hozott véghatározatok adózóknak az adóival együtt kézbesítettek, saját érdekében figyelmeztetnek adózó felek, hogy a befizetéseket mielőbb eszközöljék, még az esetben is, ha a kivetés ellen felebezéssel élnek, mert a felebezésnek a végrehajtásra nincsen halasztó hatálya. Kamat, végrehajtási költség igen nagy megterhelést ró az adózóra, minden 100 korona után kamat 8 korona,

végrehajtási költség 6 korona, illetve árverés vagy ennek megkísérlése esetén még 10 korona. Kíváncsok általában a köztartozásoknak mielőbbi rendezése, mert késedelmes fizetés esetén lent ismertetett megterhelést vonja maga után. *Városi adóhivatal.*

— **A nagyvásár tolvajai.** Lakatos Csömör Károlyné és Nagy Józsefné tisztafüredi ismert zsebtolvajok a debreceni vásárban is megpróbálkoztak a zsebmetszéssel. A rendőrség előbb közgazgatási uton őt évre kitiltotta Debrecendől, majd az ügyészségnek adta át őket.

— **Hatósági tájékoztatás a dollár árfolyamáról.** A belügyminiszter leiratot küldött a polgármesterhez, amelyben föl hívja figyelmét arra, hogy úgy az amerikai visszavándorlókat, valamint ama magyar honosokat, akik hozzátartozóiktól Amerikából dollárokat kapnak, különböző valutaüzérek kifosztják, mert a dollárok árfolyamértékéről tájékozva nincsenek. Ezeket az embereket különböző vételeknél is, amelyeket dollárokból kötnék, ugyancsak árfolyamértékben való tájékoztatásuk miatt veszteség éri, mert tul fizetik a vétel tárgyát. A belügyminiszter intézkedésére ugyan az egyes kikötőkben és belépő állomásokon figyelmeztetik a visszavándorlókat, sőt kirendeltség be is váltják ott a külföldi pénzemeket, mégis igen sok visszaélés fordul elő. Ezért föl hívja a polgármestert, hogy a közönséget mindig tájékoztassa különösen a dollár árfolyamértékéről s kísérje figyelemmel a dollárokkal való üzérkedést.

— **Sikkasztó óras.** Megirtuk, hogy a rendőrségen több jelentés érkezett Scheppel Kálmán Fötvös-utca 31. szám alatti óras ellen. Legújabban Bauer Péter és Farkas Péter Csapó-utcai lakosok tettek ellene feljelentést. Az előbbi től egy tulazást, az utóbbi től pedig egy ezüst, javításra elfogadott órat sikkasztott el. A Scheppel ellen sikkasztás miatt bedott feljelentések száma ezzel tízre emelkedett.

200.000-nél több menekültől kell gondoskodni. Minden fillér áldás. Vegyenek menekült-bélyeget!

— **»Héra«** kézimunkaüzlet, — **»Fehérneműjavítóval«** — és **»Kolosné«** nyakkendő-terme Simonffy-utca 5.

— **Frank Sándor cégnél Piac-u. 42.** ruhaszövetek, selymek, selymek különféle minőségben, továbbá női kész fehérműek, valamint menyasszonyi kelengyék legújabb kivitelben.

— **Debreceni Vasuti Menetrend** megjelent Gárdos könyvesboltja kiadásában, ára 5 korona. Kapható könyvkereskedésekben, dohánytözsdekben, újságárusitók-nál.

— **Ha olesón akar vásárolni,** menjen **»Wavas«** Károly rövidárú, szabó-kellékek és háztartási cikkek áruházába Bádógos 1. »Harisnyavásár«.

— **Téli női és leányka kabátokat, ruhákat, blousokat** mélyen leszállított árakban árúsítja **Frank Sándor cég, Piac 42.**

— **Üzleti könyvek** minden nagyságban és kivitelben kaphatók. **Hegedüs és Sándor** irodalmi és nyomdai r-t. papírnagykereskedésében. Nyomatványok a legizlésebb kivitelben 24 óra alatt készülnek. **Telefon 54.**

Csonka Magyarország — nem ország, Egész Magyarország — mennyország!

SZINHÁZ.

Műsor:

Csokonai-színház

Szerda: *Csárdaskirálynő*, operett. Csütörtök: *Cifra nyomorúság*, színmű.

Péntek: *Cigányszerelem*, operett.

A zenekolai növendékek hangversenye. A városi zeneiskola magasabb osztályu növendékei és néhány vendégszereplő e hó 23-án, vasárnap, az Arany Bika szálloda dísztermében jótékony célú hangversenyt rendez. A hangverseny tiszta jövedelme igen nemes célra, a Zenede magasabb osztályu szegénysorsu növendékeinek javára fordítatik. A rendezők ezért kéri a közönséget, hogy minél nagyobb számmal jelenjenek meg ezen az igen élvezetesnek ígérkező hangversenyen. A koncert műsorát legközelebb közölni fogjuk. — Jegyek kaphatók Springer József könyvkereskedésében (Piac-u. 38.) és az Alföldi könyvkereskedésben (Piac-utca 18., Tisza-palota). Belépti-díj a vigalmi adóval együtt 16 K.

Lázasan lesi Debrecen, ki lesz a legszebb nő? Szédtő szavazási harcok folynak a népszerű **»Debreceni Hét Színházi Ujság«** hasábjain! Még csak egy hét a szavazás!!!

A színházi irodák hírei:

Csütörtökön A) bérletben a *Cifra nyomorúság* kerül színre Kardoss Géza felléptével. Erre az előadásra a *közfiztisvelők 50%-os* kedvezményt kapnak.

Maciste, az óriás atléta ma utoljára az Urániában. Jegyelővétel.

Francia film: *Surette*, egy babasszony története, eredeti párisi film ma utoljára az Apollóban. — **Az uszó börtön**, amerikai történet. A Crooker újságírótrósz kiküldött tudósítójának szenzációs kalandjai Singaporban, a tengeren és Amerikában. Ez lesz a holnapi szenzációs műsor az Apollóban. Jegyelővétel.

Porzolt Kálmán **»Színésznoé«** című sorstragediáját mutatja be holnap az Uránia. Jegyelővétel.

A püspök atyafisága

— Regény. —

Irta: IVÁNYI ÖDÖN. (172.)

— **Papa! Szabad?**
A bekérekedő hang a kisebbik lányé volt.

— **Nem lehet. El vagyok foglalva.**

— **Es, hogy ne hazudjék,** fölnyitotta a kézi pénztárt, kivett egy csomó bankjegyet s a zsebébe tette. Igen — gondolta e közben — nincs hátra más, mint nyomban elutazni. Véget kell vetni egyszerre mindennek. Ha el nem utazunk: nem akadályozhatom meg, hogy ide ne jöjjön. Es támadna köztünk egy kínos jelenet. A szemébe kellene mondanom, hogy kompromittált ember es én egy ilyen egyének, még ha miniszter is, nem adom a leányom. Egy kompromittált miniszter olyan, mint a hamis bankó: előbb-utóbb rájönnek, hogy nem igazi érték s kivülteszik a forgalmon. Hogy mondjam én ezt meg az ő szemébe! De kettőnk között a dolog csak eldölne valahogy. Mi lenne azonban ezzel a gyerekekkel?

Azért, hogy Kanut kompromittált ember, nem fogja őt kevésbé szeretni. A szerelmes nő szívével ítél... Es a dolognak az a bibije van, hogy én magam bolondítottam Kanutba ezt a leányt. Hogyan fogom vele most elhitetni, hogy ez az ember nem az, aminek mondtam! Es ha megadja

is magát: hogyan tudom én azt megakadályozni, hogy ne halljon Kanutról, ne lássa őt viszont s ne szenvedjen miatta...

Nem. Nincs itt más, mint el-tűnni Budapestről. Régen ígérem már a gyermekeknek, hogy egy körutamra őket is elviszem. Azt mondom nekik, hogy üzleti dologban kell gyorsan utra kelni. Felkapom őket es vissza se hozom egy fétészendőn belül. Utközben aztán elmondom Hajnalnak, hogy miért utazunk. Lesz sirás, keseregés, de utközben az ilyesmi simábban folyik le, mintha itthon tör ki. Ha aztán a gyűrűt leadja újjáról: a többi az idő es az élet dolga. A családunkbeli nők nem halnak bele a szerelmi bubá! Mire visszatérünk: akkorra itthon is elfeledik a dolgot.

Már készült kiadni a rendelkezést az utrakészüléshez, mikor az a föltevés hökkentette vissza, hogy — hátha a kopó ez egyszer csalódott! Az öreg örmény sötét ábrázata elsárgult az ijedségtől, hogy hátha egy gonosz mendemondának ült fel! Megrémült, hogy olyat talál teüni, amit aztán megbánhatna.

Hogy is lehettem én ennyire hirtelen! Korholta önmagát. Egész életem számításból, kétkedésből s megfontolásból állott es most egyszerre elvesztet a teüni.

Biás csöngetett, előrendelte kosiját s Erlinghez hajtattott... A két bankház, mint két barátságos hatalom élt egymás mellett a budapesti piacon. Nemcsak nem zavarták egymás kalkulárait, de sőt, ha szükség volt rá, a nehezebb órákban szívesen állott az egyik cég a másik mögé — tartaléknak.

Biri elhatározta, hogy a kopótól nyert megdöbentő értesítésre nézve az Erling-ház budapesti fejtől kér információt. Nem kívánhatja ugyan tőle egy üzleti titok nyílt elárulását, de erre szükség nincs is. Ugy teszi föl a kérdést, hogy Erling feleletet adhat rá — anélkül, hogy a ház titkát érintené.

Otthon találta a fiatal Erlinget. Biás az üdvözlés után kivette s megnézte óráját s így szólott:

— **Háromnegyed óra mulva** a bécsi vonat indul. Lehet, hogy el fogok e vonattal utazni. Én es leányaim. Ez attól függ, hogy mily feleletet adsz te a kérdésre, mit hozzád intézek. Ebből láthatod, hogy sietős a dologom. Ezért le sem ülök.

Erling látta Biásnak a rendes-nél is solétebb arcából, hogy nagyon komoly ügy hozta ide hozzá. A mint leányait említette Biás, gyanítani kezdte, hogy merről fu a szél; hidegvére dacára nem titkolhatta el, hogy a legkellemetlenebb érzések közt néz elébe annak.

Biás erősen a szemé közé nézett üzletharátjának. — Gondold, hogy a kérdést a Biás-ház intézi életbevágó üzleti dologban az Erlingek házához. Ahányszor ilyen kérdést intézett a két ház egymáshoz: a felelet őszinteségéhez soha sem fért kétség. Így lesz, ugy-e most is?

Erling némán meghajította magát. Biás ismét azt érezte, a mit odahaza, mikor az ablakszárnyakat sietve fölszakította. A levegő ismét vastag es nehéz lett. Sietni kellett a kérdéssel, mert ugy érezte, mintha ez lenne az, a mi a torkát fojtogatja.

— **Nos, hát a Biás-ház azt kérdezi az Erling-házról,** hogy üzleti tapasztalatai alapján minő véleményvel van Bacsó Kanut üzleti hiteléről, megbízhatóságáról?

Erling tudta hova céloz az üzleti információ alakjába öltözött kérdés. Érezte, hogy a felelet alul kibujni nem szabad.

Folyt. köv.

Minden menekült-bélyeg amelyet megveszel egy könnyecseppet szárít fel.

Tuskófa

minden mennyiségben kapható, valamint
bükkfa boksa szén
vagon tételben
Polyánszky Oroszt tüzfá- és szénkereskedőnél Szoboszlai-ut 1/B.
TELEFON 181.

Zenemű újdonságok.

Bózsavölgyi: K Karácsonyi albuma 75.—
Bárd: Karácsonyi albuma 75.—
Nádor: Dalos albuma 75.—
Színház és Divat albuma 45.—
Tedd rá!!! táncos hármast 20.—
Szalome keleti fuxtrott 25.—
és a 15%-os felár.

Kaphatók:
Hegedűs és Sándor r.-t.
zeneműkereskedésében.

388-921.

Felhívás

tűzfának vaggontételekben való jegyzésére!

Felkérjük mindazokat, kik a Cseh-Szlovákiából érkező tűzfából vaggontételeket akarnak venni, ebbeli szándékukat a házipénztárnál f. hó 26-ig bejelenteni sziveskedjenek.
A bejelentéssel egyidejűleg a fa ára készpénzben letétbe helyezendő.
Városi házipénztár.

Csokoládé Dessertek Likőrök | **Cacaó Tea Rum**

mindenféle csemege és felvágottak a legolcsóbb árban beszerezhetők
Burg Sámuel
fűszer és csemege üzletében,
Csokonai-színházzal szemben.

Gyermekének

sehol sem talál megfelelőbb és egyúttal praktikusabb ruházati cikket mint a **Dr. HEGEDŰSNÉ Simonffy-utca 2. sz. alatti**

Gyermek-dívatárában.
Ruházati cikket vegyünk gyermekeinknek!

MOST JELENT MEG!

Kapható:

Hegedűs és Sándor
irodalmi és nyomdai r.-t.
könyvkereskedésében. : : :

Meghívás.

A Hajdusámsóni Takarékpénztár Részvénytársaság Hajdusámsónban az 1919 március hó 22-én, ez ugyanaz év április hó 13-ra egybeívelt VII. évi rendes közgyűlését a közbejötték miatt nem tudta megtartani, miért is t. részvényeseinket ezennel 1921. év február hó 7-én d. u. 2 órákor megtartandó VII. évi rendes közgyűlésünkre tisztelettel meghívjuk.
Az Igazgatóság.
Tárgysorozat:

1. Az igazgatóságunk a lefolyt üzletévről szóló jelentése és a nyereség felosztására vonatkozó indítványa.
2. A felügyelő bizottság jelentése az évi mérlegről és számadásokról, valamint a nyereség felosztására vonatkozó indítványa.
3. Az igazgatóság és felügyelőbizottság részére a felmentés megszavazása.
4. Három új igazgatósági tag választása és eselleges indítványok.

Figyelmeztetés: A társaság ügyében a részvényesek az öket megillető jogaikat a közgyűlésen gyakorolják, melyre minden a közgyűlés előtt 3 nappal a társulat pénztáránál letett részvény 1 szávvazatra jogosít.
A zárszámadások a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Könyvtárakat

és egyes műveket is legmagasabb áron : : : : vásárol : : : :

Aczél Henrik

modern antiquáriuma
Első Takarékpálota

Kivánatra házhoz megyek megtekinteni.

Magyar Naptár

Bugyi Naptár

és
az 1921-ik évre
kitűnő tartalommal megjelent
Ára K 34-50

Kapható Hegedűs és Sándor r.-t. könyvkereskedésében és minden könyv- és papírkereskedésben.

A bolsevizmus Magyarországon.

Andrássy Gyula gróf, Matlekovits Sándor, Berzevlezy Albert és Wlassics Gyula báró közreműködésével szerkesztette

Gratz Gusztáv.
Ezen terjedelmes 850 oldalas nagy mű ára felárral **460 korona.**

APRÓ HIRDETÉSEK

Apróhirdetések díja hétköznap 10 szög 15 korona, minden további szó 1-50 kor. Vasár- és ünnepnapokon 10 szög K 20-., minden további szó K 2-
Vaslag betűkből szedett szavak kétszeresen számítatnak.

VÉTEL.

Aranyat, ezüstöt, briliánsokat
legmagasabb árban veszek
Schiffmann
ékszerész, Piac-u. 67.

Ólmet,
ólomcsöveket, ólmedényeket és más ólomból készült ócska tárgyakat magas áron veszünk. —
Cím a kiadóhivatalban.

Zongorát
vennek jó gyártmányu, rövid, lehetőleg kereszt-hurokat sürögösen dr. Hegedűsné, Simonffy-utca, Gyermekdívatárához.

Elsőrendű tűzfát
agyobb mennyiségben veszünk. Árjajánlatot kérjük lapunk kiadóhivatalába beadni.

ELADÁS.

Egy teljesen új fékolaj tangelyű, zárt, üveges hintó, békebeli Kőlbör-gyártmány eladó. Cím a kiadóhivatalban.

HANGVERSENY

gramofon teljesen új állapotban 41 legújabb kitűnően összeválogatott 2 oldalas lemezzel alkalmi áron eladó. Aczél könyvkereskedésben.

Varrógép
használt, jókarban levő eladó. Megtekinthető Méliusz-tér 5. sz. alatt.

12 személyes
teljes ezüst evő készlet eladó. Cím a kiadóhivatalban.

Tiszta
egész tyves makulatura papír (újság) kapható lapunk nyomdájában.

Gyönyörű

gyermek ruházati cikkek
dr. Hegedűsné
gyermekdívatárában
SIMONFFY-UTCA 2.

KERESLET.

Aranyat,
mindenféle ezüstöt, briliántot, gyöngyöt vesz Steiner Mihály, Hatvan-utca 2. szám, I. emelet.

Könyvkötő tanuló
és egy tanuló leány a Hegedűs és Sándor r.-t. könyvkötészetébe fizetés-sel felvétetik. Piac-u. 49.

Lapkihordó asszony felvétetik a kiadóhivatalban.

VEGYES.

Harisnyafeljelés
3 párból 2 párt, ugyszintén trikóból harisnyát olcsón, pontosan készítek. Kossuth-utca 58.

Valódi szegedi
rózspaprikát cserélnék tiszta házi zsirért. Egy kiló zsirért egy kiló paprikát adok. Cím a kiadóhivatalban.

Különbejárati
buterozott szobát keresek. Cím a kiadóhivatalban.

Jó
házi koszt kapható. Cím a kiadóhivatalban.

MAGA HAMIS

BENEDIKT JENŐ ékszerész,
Verbőczy-utca 2. szám. (Iparkamara-épület.)

fogakat, briliánsot, aranyat, ezüstöt a legmagasabb napi áron adhat el. —
Ekszerék, órák nagy választékban. —
Elsőrendű saját javító-műhely. —
Ugyanott Grilisch replánskereskedő.

Kis tárcanaptárak

valódi elefántesont és békateknő bőr különleges kötésekben

Előjegyzési naptárak

diszes, kosaras, toll
Tömbnaptárak

viszonteladók részére is igen nagyválasztékban kaphatók
Hegedűs és Sándor irodalmi és nyomdai r.-t. könyvkereskedésében
DEBRECZEN, PIAC-UTCA 34. SZÁM.

Most jelent meg

Drasche Lázár Alfréd-től

CICISBEO

Regény. Ára felárral 78 kor.

Kapható:

Hegedűs és Sándor
irodalmi és nyomdai részvénytársaság könyvkereskedésében.

Óra- és ékszerjavító műhely

Hunyadi-utca 12. sz.
8 nap alatt mindenféle javítást jótállás mellett elkészítik

KOHN MÓR.

Saját termesű fajborokat

nagyban és kicsinyben a legolcsóbb uapi árban árusítanak
Friedländer Testvérek
hornagykereskedők
Széchenyi-u. 29. Telefon 10-34.

Aranyat, ezüstöt, briliánsot a legmagasabb árban veszek
POLLÁK
ékszerész Piac-utca 79.

Felelős szerkesztő:
Dr. HEGEDŰS LORÁNT.
Kiadó:
HEGEDŰS ÉS SÁNDOR
irodalmi és nyomdai részv.-társ.